

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupičkové a Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **K. U.**, zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2024, č. j. 4 Az 32/2024-21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 20. 9. 2024 č. j. OAM-7/ZA-ZA11-K03-2024, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „krajský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Plné znění napadeného rozsudku (vč. všech dále označených rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je přístupné na www.nssoud.cz, přičemž zdejší soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností, a to z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel uvádí, že žalovaný neučinil žádné kroky pro zjištění skutkového stavu věci a konkretizaci tvrzení stěžovatele. Byť je to stěžovatel, kdo vymezuje obsahem žádosti zkoumané otázky, správní orgán nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu. Spokojil-li se žalovaný se strohou výpovědí stěžovatele, nemohl vyslovit spolehlivý závěr, že stěžovateli nehrozí pronásledování. Městský soud návazně pochybil, pokud takto zjištěný skutkový stav aproboval a závěry

žalovaného označil za správné a legitimní. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém se ztotožnil se závěry městského soudu. Žalovaný akcentoval, že stěžovatel setrvale jako důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu tvrdil legalizaci pobytu za účelem prokázání otcovství ke svým dvěma dcerám. Netvrdil problémy s policií, armádou ani úřady. Pouze uvedl, že se v Nigérii stal obětí vyhrčeného rodinného sporu, který však policie vyšetřovala. Žalovaný vycházel při zjišťování skutkového stavu především z výpovědi stěžovatele. Závěrem žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro kasační soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost rovněž tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat např. tehdy, nerespektoval-li krajský (městský) soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013-18, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 7 Azs 13/2014-52, nebo ze dne 18. 12. 2019, č. j. 2 Azs 189/2019-37 atp.). Uvedené závěry jsou plně aplikovatelné i po novele soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb. (viz usnesení zdejšího soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34, ze dne 14. 10. 2021, č. j. 2 Azs 171/2021-47, ze dne 22. 6. 2023, č. j. 10 Azs 129/2023-34 atp.).

[7] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

pokračování

[8] V posuzované věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Městský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Danou věc naopak posoudil zcela v souladu s konstantní (přiléhavou) judikaturou, od které kasační soud neshledal důvod se odchýlit.

[9] Stěžovatel předně dovozoval, že žalovaný neučinil dostatečné kroky pro zjištění skutkového stavu věci. Byť je to stěžovatel, kdo vymezuje obsahem žádosti zkoumané otázky, správní orgán nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu. Spokojil-li se žalovaný se strohou výpovědí stěžovatele, nemohl vyslovit spolehlivý závěr, že stěžovateli nehrozí pronásledování.

[10] Ve vztahu k těmto tvrzením odkazuje Nejvyšší správní soud na svou ustálenou judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, č. 181/2004 Sb. NSS. Z něj plyne, že je povinností správního orgánu zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že zde azylově relevantní skutečnosti jsou. Správní orgán nemá povinnost domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a činit posléze k těmto důvodům příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Např. již v rozsudku ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86, Nejvyšší správní soud uvedl, že v rámci azylového řízení existují „dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunes břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“ Obdobně lze poukázat na právní větu k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42: „Správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá. Uvedl-li v řízení před správním orgánem pouze důvody ekonomické, nemůže účinně v řízení o kasační stížnosti namítat [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav, když nezjišťoval důvody jiné, žadatelem v řízení před správním orgánem neuváděné.“ Jak správně dovodil městský soud, v souladu s východiskem uvedené judikatury nahlížel žalovaný na danou věc. Důkladně se zabýval stěžovatelem předestřenými potížemi. Případně dovodil, že předmětné problémy pramenily ze soukromých sporů, přičemž v daném případě nebylo lze dovodit ani neschopnost či neochotu poskytnout účinnou ochranu ze strany domovských orgánů (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 4 Azs 129/2005, sp. zn. 6 Azs 479/2004, sp. zn. 5 Azs 66/2008 atp.). Potenciální důvod k udělení mezinárodní ochrany by mohl nastat teprve tehdy, kdyby ochrana v zemi původu selhala nebo byla nedostatečná. O takový případ se však zjevně nejednalo, neboť dle samotného stěžovatele policie danou věc řešila. Důvodem odchodu z domovského státu pak bylo doporučení rodičů, nikoli obavy o život či zdraví z důvodu neochoty policie chránit jeho osobu. Ani sám stěžovatel v řízení netvrdil, že by se nechtěl do vlasti vrátit z důvodu obav o život či zdraví v souvislosti s rodinným sporem. Žalovaný též správně poukázal na

to, že takové obavy nebyly prezentovány ani v řízení o správním vyhoštění, ani v rámci předchozího řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[11] S městským soudem lze souhlasit i v tom, že obsah spisu poskytoval plnou oporu pro závěry žalovaného (srov. § 3 správního řádu a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, či ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008-66). V souzené věci si žalovaný obstaral dostatečné informace pro své závěry. Neopomenul zkoumat ani informace o zemi původu. Vycházel mj. z těchto podkladů: Informace MZV USA ze dne 22. 4. 2024, Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2023; Informace OAMP (Informace MZV ČR) ze dne 9. 9. 2024, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí; Informace OAMP – Nigérie – Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 14. 6. 2024; Informace OAMP ze dne 29. 8. 2024 Boko Haram. Žalovaný si obstaral i další relevantní podklady, např. rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne X., právní moc X., sp. zn. X, kterým byl stěžovatel odsouzen za přečin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedů k trestu propadnutí věci a k trestu vyhoštění ve výměře jednoho roku. Pro úplnost a z procesní opatrnosti Nejvyšší správní soud dodává, že legalizace pobytu, kterou shodně považovaly za skutečný důvod podání žádosti jak městský soud, tak žalovaný, skutečně není relevantním azylovým důvodem. Prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2024, č. j. 7 Azs 96/2024-33).

[12] S ohledem na výše uvedené pak nelze městskému soudu vytýkat, že pokud žalovaným (náležitě a dostatečně) zjištěný skutkový stav aproboval a závěry žalovaného označil za správné a legitimní, jak se snažil tvrdit stěžovatel. Pokud pak městský soud odkázal na části napadeného rozhodnutí, se kterými se ztotožnil, neodchýlil se tím rovněž od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Pokud krajský (městský) soud shledá závěry správních orgánů správnými, je oprávněn na ně odkázat, resp. je převzít. K tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, či ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 Azs 13/2013-26. I další závěry městského soudu mají plnou oporu v právní úpravě a judikatuře.

[13] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., a usnesení téhož soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatel ve věci úspěch neměl, proto mu náhrada nákladů nenáleží. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

pokračování

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. března 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu